

Bałtyk morzem szelfowym i śródlądowym

Cele lekcji:

Cel ogólny: poznanie środowiska geograficznego Bałtyku oraz przyczyn zasolenia

Sfera poznawcza – cele operacyjne

Uczeń potrafi:

- wie/zna:
  - ❖ terminy: wybrzeże, cieśnina, półwysep, zatoka, wyspa, kanał, morze szelfowe, śródziemne
  - ❖ nazwy: wysp, półwyspów, cieśnin, zatok
  - ❖ ile wynosi zasolenie Morza Bałtyckiego
  - ❖ przyczyny zasolenia
- umie:
  - ❖ wskazać na mapie fizycznej Europy: M. Bałtyckie, największe cieśniny, wyspy, zatoki, nazwy państw leżących na Bałtyku
  - ❖ wyjaśnić dlaczego M. Bałtyckie jest morzem szelfowym, śródziemnym, mało zasolonym
  - ❖ korzystając ze słownika wyjaśnić pojęcie m. szelfowe
  - ❖ na podstawie tekstu z podręcznika wyjaśnić przyczyny zróżnicowania zasolenia i zamarzania

Sfera motywacyjna

- uczeń samodzielnie sięga po słownik w celu wyjaśnienia niezrozumiałych pojęć i terminów
- uczeń chętnie korzysta z map, atlasu w celu poznania interesującego go regionu.
- uczeń wykazuje konieczność ochrony wód Bałtyku (edukacja ekologiczna)

POMOCE: krzyżówka, „ Bałtyk”, mapa fizyczna Europy, atlas gimnazjalny, karta pracy, wykres „ Zasolenie mórz”, film „ basen Morza Bałtyckiego”, szkolny słownik geograficzny Flisa, podręcznik F. Dudek, J. Wójcik „Geografia Polski”, wyd. WIKING

METODY: podająca (objaśnienia), problemowa (gra dydaktyczna), eksponująca (film), praktyczna (przewodnego tekstu)

I. Wstęp

1. Czynności organizacyjne
  - ✓ sprawdzenie obecności
  - ✓ rozdanie atlasów
  - ✓ rozdanie kart pracy uczniom
2. Powtórzenie wiadomości
3. Sprawdzenie zadania domowego – rozwiązanie krzyżówki

					1.	W	Y	B	R	Z	E	Ż	E
2.	C	I	E	Ś	N	I	N	A					
					3.	P	Ó	Ł	W	Y	S	E	P
					4.	Z	A	T	O	K	A		
					5.	W	Y	S	P	A			
					6.	K	A	N	A	Ł			

Przyporządkuj terminy geograficzne

1. .... – pas po obu stronach linii brzegowej do takiej odległości do jakiej zachodzą procesy brzegowe.
2. .... – zwężenie obszaru wodnego morskiego lub jeziornego łączącego dwa morza i rozdzielającego obszary wodne.
3. .... – część lądu wysunięta w stronę morza lub jeziora i z trzech stron oblana wodami.
4. .... – część morza lub jeziora z trzech stron obrzeżona lądem.
5. .... – część lądowej powierzchni Ziemi otoczona wodą o rozmiarach mniejszych niż kontynent, a większych niż rafa.
6. .... – sztuczny przekop umożliwiający utrzymanie żeglugi między dwoma morzami oddzielonymi od siebie przesmykiem lub płycizną.

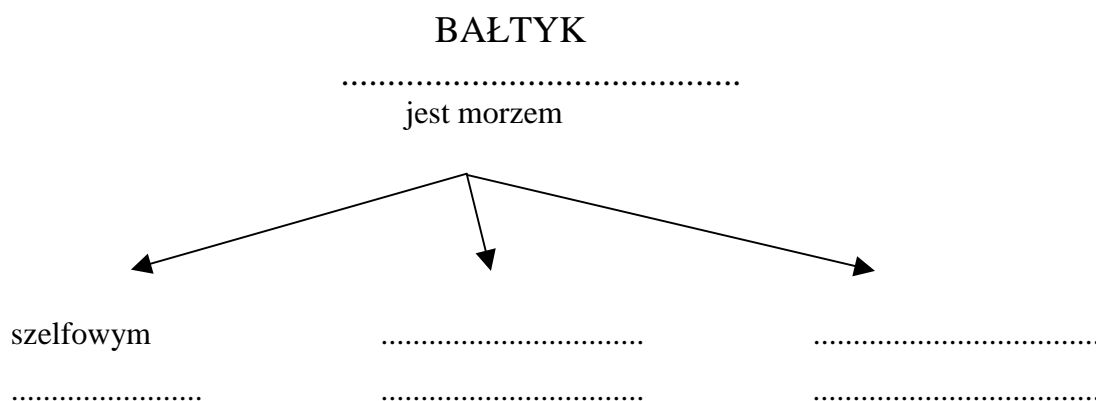
4. Nawiązanie do nowej lekcji

Na ostatnich lekcjach mówiliśmy o środowisku geograficznym Polski. Dzisiaj poznamy środowisko geograficzne Bałtyku.

II. Część właściwa

5. Zapis hasła

(pokazanie na mapie, odszukanie w atlasach)

6. Co oznacza termin szelf?

Proszę popatrzeć na mapę, czy można z niej odczytać, że to jest morze płytkie?
Średnia głębokość 55 m. Największa głębokość LANDSORD 459 m.

7. Na podstawie mapy proszę mi powiedzieć do jakiego typu mórz zaliczymy M. Bałtyckie biorąc pod uwagę jego położenie (M. Śródziemne, Śródładowe)
(zapis w karcie pracy)

8. Zapis tematu

BAŁTYK – morzem śródładowym i szelfowym

9. Praca w grupach:

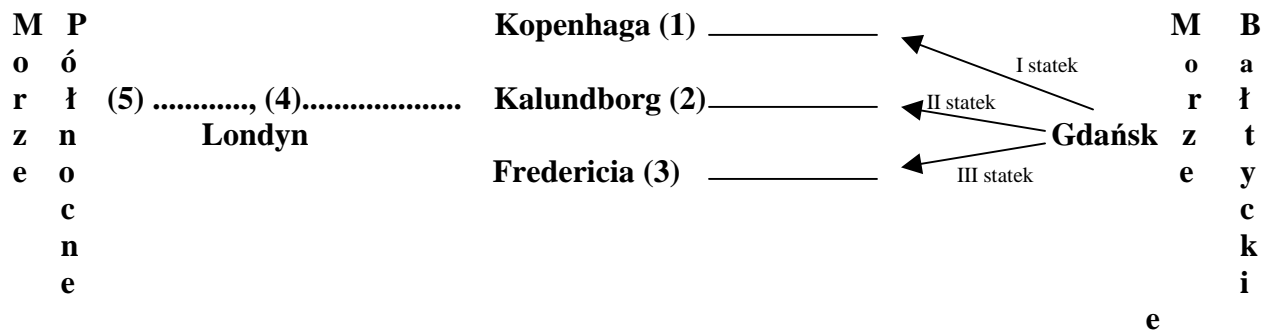
- a) Aby dokładnie poznać M. Bałtyckie wybierzemy się w rejs trzema statkami.
- b) Podział klasy na załogi, wybór kapitana statku.
- c) Wyjaśnienie zadania.

Nasze statki wyruszają z Gdańska, mają dopłynąć do Londynu, ale:

I statek ma zabrać turystów z Kopenhagi

II statek ma zabrać turystów z Kalundborga

III statek ma zabrać turystów z Fredericia

W swoich kartach znajdźcie swoją drogę i wpiszcie przez jakie cieśniny płynęliście

- d) Pokazanie na mapie cieśnin.
- e) Statki mają wrócić drogą najkrótszą. Spróbujecie znaleźć taką drogę (nie jest ona naturalnym szlakiem)
Kanał Kiloński
Uzupełnienie karty
- f) Dostaliście telegram, że oczekują Was w Sztokholmie. Przez jaką cieśninę tam dopłyniecie?
- g) W stolicy Szwecji otrzymaliście informacje: macie wypłynąć w morze tym razem w poszukiwaniu wysp

3. Wyspy:

I statek

a) Zelandia

II statek

f) Bornholm

III statek

i) Hiuna

- b) Fionia
- c) Rugia
- d) Uznam
- e) Wolin
- g) Gotlandia
- h) Wyspy Alandzkie
- j) Serema

Pokazanie na mapie:

h) Jakie zatoki widzieliście ze swoich statków. Uzupełnianie kart.

4. Zatoki:

A ....., B ....., C .....
 D ....., E .....

10.

a) Padła nazwa Zatoki Botnickiej

Jak widać jest to największa zatoka. Do tego ma jeszcze 2 ważne cechy dotyczące:

- czasu zamarzania,
- zasolenia.

b) Pokazane to macie w podr. str. 12.

- Na jaki okres zamarza Zatoka Botnicka?
- Dlaczego zamarza na tak długi okres czasu?
- Ile wynosi jej zasolenie?
- Jakie ono jest w porównaniu do innych części morza?

c) Porównanie zasolenia Morza Bałtyckiego z innymi morzami na podstawie wykresu. Bałtyk jest morzem mało zasolonym.

d) Uzupełnienie w karcie (punkt 1).

5. Zasolenie Bałtyku

Od ..... do ..... średnie .....

Przyczyny małego zasolenia:

..... połączenie z oceanami

..... ilość wód słodkich i rzek
..... ilość opadów
..... parowanie

11. Podsumowanie

Jak zauważyliście niepozorne nasze Morze Bałtyckie jest jednym z najpłytszych i najmniej zasolonym morzem.

III. Powtórzenie i utrwalenie

12. Oglądnięcie filmu.

13. Utrwalenie – wiadomości.

- Wymień cechy M. Bałtyckiego ze względu na:

- głębokość,
- położenie,
- zasolenie.

- Pokaż na mapie największe

- cieśniny,
- wyspy,
- zatoki,
- państwa leżące nad Bałtykiem.

14. Praca domowa

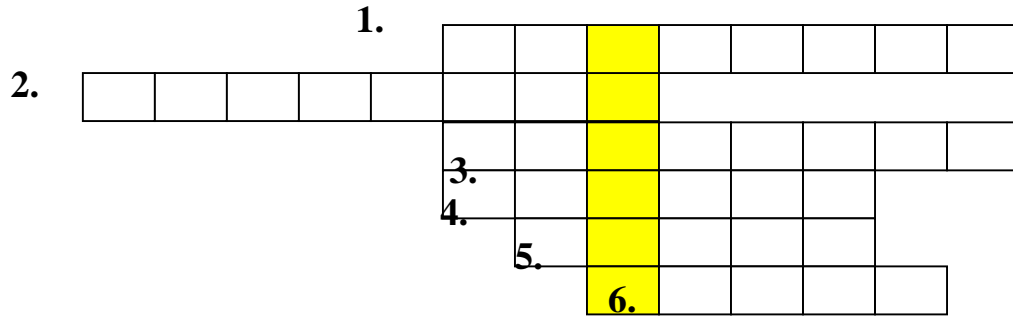
Na mapie konturowej przyporządkuj cyfrom i literom nazwy geograficzne.

15. Ocena aktywności uczniów.

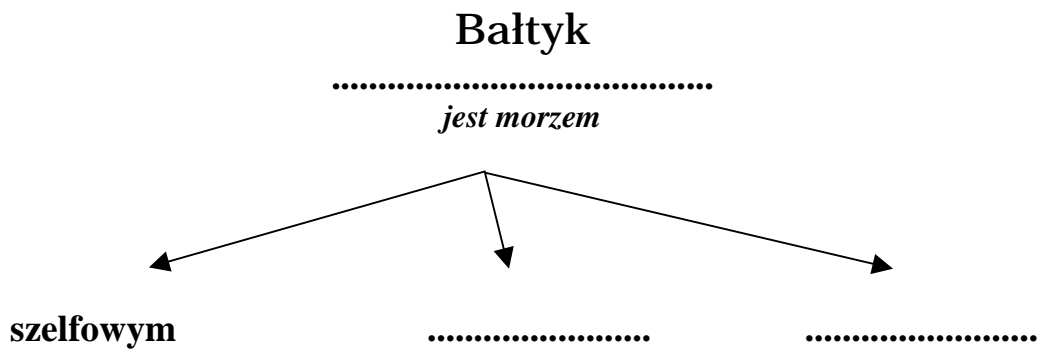
Rozdanie materiałów dodatkowych.

Karta pracy ucznia

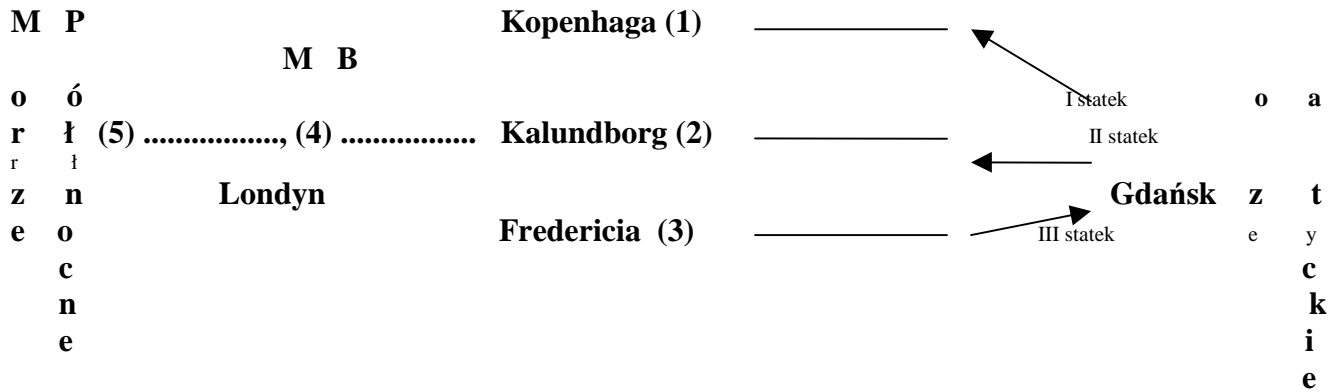
Zad.1

Zad. 2

Zad. 3

Zad. 4

Wyspy:

I statek	II statek	III statek
a) Zelandia	f) Bornholm	i) Hiuna
b) Fionia	g) Gotlandia	j) Serema
c) Rugia	h) Wyspy Alandzkie	
d) Uznam		
e) Wolin		

Zad.5

Zatoki:

A ....., B ....., C .....
D ....., E .....

Zad. 6

Zasolenie Bałtyku

Od ..... do ..... średnie .....

Przyczyny małego zasolenia:

- ..... połączenie z oceanami
- ..... ilość wód słodkich i rzek
- ..... ilość opadów
- ..... parowanie